

Śrī Rudram

Kratka razlaga ene najlepših vedskih himn iz vedskega spisa *Kṛṣṇa Yajurveda*

Pripravil Vojko Kercan (vojko@vedaunion.org)

1) Uvod

Śrī Rudram oziroma *Śrī Rudrapraśnaḥ* je himna posvečena vseprežemajočemu *Brahmanu*, imenovanemu *Rudra-Śiva*¹, prisotnemu v dobrih, prijaznih kot tudi v strašnih podobah, ki jih prevzame v času razpada in uničenja vesolja. Pesnitev je del *Taittirīya Saṁhite Kṛṣṇa Yajurvede*² v četrtem poglavju (*kāṇḍa*) v peti temi (*praśna*) in predstavlja eno izmed 108-ih *Upaniṣad*. Poznamo jo tudi pod imenom *Namakam*, ker se vseskozi ponavlja beseda *namaḥ*³.

Veličastje himne *Śrī Rudram* je lepo razloženo v naslednjem verz:

विद्यासु श्रुतिरुत्कृष्टा रुद्रैकादशिनी श्रुतौ।

तत्र पञ्चाक्षरी तस्यं शिव इत्यक्षरद्वयम्॥

vidyāsu śrutirutkrṣṭā rudraikādaśinī śrutau
tatra pañcākṣarī tasyaṁ śiva ityakṣaradvayam

Pomen: med vsemi viri učenja so najvišje Vede; v Vedah je najvišja himna *Rudra Ekādaśī*, v himni *Rudram* je najvišja *Pañcākṣarī* mantra *Namaśivaya*; v mantri *Namaśivaya* pa sta najvišji črki *Śiva*.

Himna *Śrī Rudram* je razdeljena na enajst poglavji (*anuvākam*) in je sestavljena iz 37 verzov (*ṛk*), ki so v prvem, desetem in enajstem poglavju v različnih vedskih metrumih (*chandaḥ*). Od drugega do devetega poglavja ter zadnja vrstica enajstega poglavja pa vsebuje 130 svetih formul (*yajus*).

¹ Rudra ima dve obliki, *ghora* predstavlja strašljivo obliko, *Śiva* pa dobrodejno. Rudra predstavlja eno, *Śiva* drugo stran istega kovanca. Nista ločena, sta eno. V besedilu *Brāhmaṇa*, ki razlaga himno *Rudram*, je zapisano: "Rudra je resnično ogenj. Ima dve obliki; strašljivo in dobrohotno. Z recitiranjem himne *Rudram* lahko umirimo delovanje grozljive oblike."

² *Yajurveda* je ena izmed štirih Ved, ostale tri so *Rgveda*, *Sāmaveda* in *Atharvaveda*. *Yajurveda* se deli na belo (*Śukla*) in črno (*Kṛṣṇa*) *Yajurvedo* in je sestavljena iz petih delov imenovanih *Samhitā*, med katerimi je tudi *Taittirīya Samhitā*. *Yajurveda* je nastala po *Rgvedi*, ki je domnevno najstarejša med Vedami in je nastala v času med 13. in 10. stoletjem pr.n.št. Sestavljena je iz fraz, običajno v prozni obliki, ki se jih uporablja v obredih, da bi se priklicalo božanstvo ali ponudilo daritev.

³ Beseda *namaḥ* ne označuje le fizičnega izraza spoštovanja, temveč tudi popolno predajo in iskanje zatočišča v Bogu preko telesa, uma in duše.

2) Izvor besede Rudra

Beseda Rudra ima 4 osnovne pomene: (a) strašen, grozen, jezen; (b) veličasten ali velik; (c) tisti, ki odganja zlo; (d) vreden čaščenja. Druga razlaga izvira iz pomena korena besede "ru", ki pomeni jokati ali učiti, "rud", spraviti osebo v jok, in "dra" pomeni pretakati se. Zato Rudra velja za Boga, ki vsakogar uči najvišje znanje in čigar energija se pretaka v vsemu.

3) Pomembnost himne Śrī Rudram

Namen te veličastne himne je, da enkrat za vselej opustimo pojmovanje Boga kot izven kozmično bitje, kot ga ljudje včasih doživljajo v svoji religiozni gorečnosti, in da se v naš um vtisne pomembnejše, globlje poznavanje dejstva, da Bog ni le stvarnik in starš tega univerzuma, temveč da je prisoten v vsakem delcu, v vsaki mrvici vesolja, v vsakem trenutku, v vsakem kotičku, v vsakem drobcu stvarstva. Zelo zanimiv vidik Boga, ponazorjen v tej himni, je, da je Bog prisoten v obeh aspektih; v dobrem in slabem, lepem in grdem, pravilnem in napačnem, pozitivnem in negativnem, visokem in nizkotnem, pojmljivem in nepojmljivem, smrtnem in nesmrtnem, obstoječem in neobstoječem.

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥

yo rudro agnau yo apsu ya ośadhiṣu yo rudro viśvā bhuvanā viveśa
tasmai rudrāya namo astu

Pomen: K Rudri, ki je ogenj, ki je v vodi, ki je v drevesih in rastlinah, ki je vstopil v celoten univerzum, k Njemu gredo naši pozdravi.

Izmed vse svetovne verske literature je to edina pesnitev, v kateri Bog ni povezan le s prijetnim in dobrim, temveč tudi s strašljivim in uničevalnim; in kjer Bog prežema vse pojmovno, vključno s tistim, kar puristi in dlakocepi smatrajo za neetično.

4) Povzetek himne Śrī Rudram

Prvo poglavje: Prvo poglavje lahko označimo kot poglavje groze in prošnje, da se izničijo vsi grehi, ki ovirajo sestop Božje milosti. K Rudri molimo, da se njegova kruta podoba obrne stran od nas in da se orožja njegovih slednikov ne sprožijo. Ko se Rudro tako pomiri, Ga prosimo, da uniči vse grehe tistih, za katere se ta himna recitira.

Drugo poglavje: Kot rezultat srčne molitve v prvem poglavju, je slednik obdarjen s kozmično vizijo Rudre, absolutnega načela, ki je prisoten v živem in neživem vesolju. V tem poglavju molimo k Rudri kot Tistemu, ki prežema zemljo, kot zelenju in dediščini zdravnih rastlin. Prosimo ga tudi, da nas odreši navezanosti na posvetno zablodo.

Tretje poglavje: V tretjem poglavju je Rudra opisan kot princ tatov in goljufov. Rudra ni le Gospod prijetnega in hvalevrednega, npr. sonca, lune, zvezd, zelenih dreves in travnikov, ampak tudi pretresljivega in groznega. Je tisti, ki prebiva v vsakem bitju. Je bit vsega. Prisoten je v vsaki obliki in formi, ki obstaja. V tem kontekstu smo mi, ki smo nerazsvetljeni, ukradli nesmrtni status biti in ga nadomestili z našim omejenim pojmovanjem ega. In v zameno za to bo prav Rudra prišel in nam ukradel našo nevednost ter nas tako povrnil v naše naravno stanje razsvetljenja.

Četrto poglavje: V četrtem poglavju je Rudra opisan kot vsestranski stvarnik in delujoči. On je vzrok tako pomembnega kot malenkostnega.

Peto poglavje: V petem poglavju slavimo Rudro, ki biva v tekoči vodi. Opisanih je njegovih pet dejavnosti: stvarjenje vesolja, ohranjanje vesolja, uničenje vesolja v času razkroja sveta, odvzem nevednosti in osvoboditev iz kroga rojstva in smrti.

Šesto poglavje: Šesto poglavje navaja povezanost Rudre s pojmovanjem časa in starosti, s štirimi vrstami rojstva, štirimi različnimi svetovi, z Vedami in Vedanto ter z Njegovim bojevnikiškim vidikom in Njegovo vojsko.

Sedmo poglavje: V sedmem poglavju je opisana Njegova vseprežemajoča prisotnost v vodah, dežju, oblakih, nevihtah in mnogih drugih oblikah.

Osmo poglavje: Osmo poglavje je osrednji del himne *Śrī Rudram*. V njem nam razkrije, da je resnična narava Boga *Om̐kara*, sveti simbol *om*, ki predstavlja Boga, in je najbolj zanesljiv način, da ga dosežemo. Enajsti verz navaja:

नमः शिवाय च शिवतराय च।

namaḥ śivāya ca śivatarāya ca

Pomeni: Priklanjamo se dobrohotnemu *Śivi*, klanjamo se *Śivatari*, ki je najbolj dobrohoten med vsemi.

Tako zgornji verz vsebuje dve pomembni mantri; *Śiva Pañcākṣarī* (5 črkovno) mantra *namaḥ śivaya* in *Ekādaśa* (11 črkovno) mantra *namaḥ śivāya ca śivatarāya ca*. To je povzetek in vsebina vseh *Upaniṣad*, veličastna velika mantra *mahamantra*, osrednji dragulj *Rudropiṣade*.

V preostalem delu osmega poglavja se priklanjamo Rudri, ki biva v svetih krajih in rekah, njenih bregovih. On je sredstvo za uničenje vseh grehov in prečkanje oceana rojstva in smrti.

Deveto poglavje: V devetem poglavju slavimo čvrstost in moč njegovih spremljevalcev (*gaṇa*), ki so manifestacija velike moči in slave vrhovnega Boga in ki razsvetljujejo bogove in nadzorujejo sile vesolja.

Deseto poglavje: V desetem poglavju se ponovijo enake ideje, besede in izrazi kot v prvem, vendar tokrat povsem drugače. Prvo poglavje je izraz čiste groze, medtem ko je to poglavje izraz sigurnosti, saj smo Rudro in njegove spremljevalce pravilno razumeli. Na tak način molimo k Rudri in ga prosimo, da opusti svoj bes in nas obdari s svojo dobrohotnostjo tako, da pokaže svoj lok brez puščic in se v vsej svoji milini prikaže odet v tigrovo kožo, pripravljen, da svoje slednike obsipa z blagoslovi.

Enajsto poglavje: V zadnjem, enajstem poglavju slavimo neštete Rudrove spremljevalce ter z brezpogojnimi pozdravi priklicujemo Njegovo dobrohotnost.

Dodatne mantrе: V južni Indiji se po recitiranju himne *Śrī Rudram* recitira še sedem manter, ki vsebujejo tudi znamenito *mṛtyunjaya* mantrо. Ta molitev je posvečena Rudri z namenom, da slednika samodejno osvobodi smrti in mu prinese nesmrtnost:

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्॥

tryāmbakaṁ yajāmahe sugandhiṁ puṣṭivardhanam

urvārukamiva bandhanānmṛtyormukṣīya mā'mṛtāt

Pomen: Častimo dišečega in triokega, ki podarja vedno večjo blaginjo. Naj bomo kot zrele kumara, ki odpade s stebela, rešeni objema smrti in osvobojeni njenega primeža. Naj se ne obrnemo stran od osvoboditve.

5) Zakaj recitirati *Śrī Rudram*

Pravijo: "Če Vede recitiramo enkrat, tisti dan postanemo čisti, toda če recitiramo himno *Rudram*, se v istem hipu prečistimo." Drugi verz pravi: "Kjer predani recitator himne *Rudram* živi, bodisi v mestu ali na vasi, ne bo boleznj, suše, kraj in drugih nesreč."

Vāyu Purāṇa še bolj poudari veličino in pomen v znanem verzu, kjer pravi:

चमकं नमकं चैव पौरुषसूक्तं तथैव च।

नित्यं त्रयं प्रयुञ्जानो ब्रह्मलोके महीयते॥

camakaṁ namakaṁ caiva pauruṣasūktaṁ tathaiva ca

nityaṁ trayaṁ prayuñjāno brahmaloke mahīyate

Pomen: Kdor vsakodnevno recitira himne *Camakam*⁴, *Namakam* in *Puruṣa Sūktam*, je čaščen v *Brahma loki*.

V *Śiva Purāṇi* je nadalje pojasnjeno: "Z recitiranjem himne *Rudram* so nam dane posvetne radosti in osvoboditev." *Jābāla Upaniṣad*⁵ omenja: "Učenci svetega znanja so nekoč vprašali svetnika *Yājñavalkyo*: "Ali lahko s ponavljanjem manter dosežemo večno življenje?" *Yājñavalkya* jim je

⁴ Himna *Camakam*, se pojavlja v *Taittirīya Saṁhiti Kṛṣṇa Yajurvede* v četrtem poglavju (*kāṇḍa*), sedmi temi (*praśna*). V njej se ponavlja besedna zveza *ca me*, kar v prevodu pomeni "in jaz". Takoj po molitvi in prepoznavanju Rudre v vsem, v delu imenovanem *Namakam*, recitiramo *Camakam*. V himni *Camakam* slednik prosi, da mu je dano vse, prosi za 347 stvari, ki jih spremlja člen *ca* (in) in glagol *me kalpatām* (usliši me). *Camakam* popolnoma zaobjame idejo o človeški sreči in zelo natančno določi, katere so tiste želje, za katerih uresničitev naj prosimo. Korenine *Camakam* so močno vcepljene v človeške želje in dokončno vodijo v božansko izpolnitev.

⁵ *Jābāla Upaniṣad* je del *Atharvavede* in se nanaša na pomembna vprašanja o odgovodovanju.

odgovoril: “S ponavljanjem *śatarudrīye*⁶ človek lahko postane nesmrten, kajti imena Boga v tej himni so kot nektar.” *Kaivalya Upaniṣad*⁷ pa pravi: “Vsak, ki prebira *śatarudrīyo* postane čist kot ogenj, čist kot zrak.”

Bhagavān Śrī Satya Sāi Bābā je v času *Ati Rudra Maha Yajñe*⁸, ki je bila avgusta 2006 v *Praśānti Nilayamu* v svojem uvodnem božanskem govoru povedal: “Svamijeva želja je, da se znanje Ved razširi v vsako državo, da bi se lahko vsak človek ne glede na njegovo versko, kastno in nacionalno pripadnost seznanil z njimi in se jih naučil recitirati.”

Zato so vsi njegovi sledniki naprošeni, da redno recitirajo himno *Śrī Rudram* kot del njihove duhovne dejavnosti, za dobrobit človeštva in njegov duhovni napredek.

Viri:

1. Suresh C. Bhatnagar, *Bhagavan Sri Sathya Sai Baba and Lord Shiva*, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2008
2. T.R. Rajagopal Aiyar, *Sri Rudram and Chamakm*, Bharatiya Vidya Bhavan, 1999
3. K. Suresh, *Sri Rudra Ghanam*, Latha, Second Edition 2005
4. Bidyut Lata Ray, *A Concise History of Vedic Literature*, Kant Publications, 2003
5. S. Radhakrishnan, *The Principle Upaniṣhads*, HarperCollins Publishers, Sixteenth impression 2006
6. K. Suresh, *Chamaka Ghanam*, Latha, 2003
7. *Ati Rudra Maha Yajna, Divine Discourses by Bhagawan Sri Sathya Sai Baba (9th to 19th August 2006) and talks by Eminent Speakers*, Sri Sathya Sai Books & Publications Trust, 2006
8. *Sri Rudram*, Sri Sathya Sai Sadhana Trust, Publications Division, 3rd edition, 2009

⁶ Ker Rudro v njegovih številnih oblikah častijo kot različna božanstva, je himna *Śrī Rudram* poznana tudi pod imenom *śatarudrīya*.

⁷ *Kaivalya Upaniṣad* je del *Atharvavede*, proučevanje tega svetega spisa pa nas pripelje do stanja, ki se imenuje *kaivalya*, kar pomeni samota.

⁸ Kadar enajstkrat recitiramo himno *Namakam* z enim poglavjem himne *Camakam* (eno poglavje himne *Camakam* se ponovi po recitiranju celotne himne *Namakam*, vse dokler ne zaključimo vseh 11 poglavji himne *Camakam*) govorimo o *Rudri*. Kadar *Rudro* ponovimo 11-krat, postane *Rudraikādaśinī*. Kadar *Rudraikādaśinī* ponovimo 11-krat, jo imenujemo *Maha Rudra* in če *Maha Rudro* ponovimo 11-krat, govorimo o *Ati Rudri*. Kadar 1331 svečenikov en dan 11-krat odrecitira *Namakam* in enkrat *Camakam*, govorimo o *Ati Rudri* oziroma kadar 11 svečenikov 121 dni 11-krat recitira *Namakam* in enkrat *Camakam*, postane *Ati Rudra*. Prav tako gre za *Ati Rudro* kadar 121 svečenikov 11 dni zaporedoma 11-krat recitira *Namakam* in enkrat *Camakam*. *Ati Rudra* postane, kadar *Namakam* recitiramo 14.641-krat in *Camakam* 1.331-krat.